

Valtuustoaloitteen Lempäälässä jäljellä olevien kiviaitojen säilyttämisen huomiointi kaavoituksen ja kiinteistöjen rakentamisen yhteydessä/ ohjaus valmisteluun

Kunnanhallitus 12.08.2024 § 165

Valmistelija hallintojohtaja Riina Kivistö

Lempäälän kunnan hallintosäännön 15 luvun 1 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa.

Hallintosäännön 17 luvun 2 §:n mukaan aloitteen käsittelee 8 kuukauden kuluessa se viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa.

Kunnanvaltuuston kokouksessa 12.6.2024 valtuutettu Tuula Petäkoski-Hult jätti 24 valtuutetun tai varavaltuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen "Lempäälässä jäljellä olevien kiviaitojen säilyttämisen huomiointi kaavoituksen ja kiinteistöjen rakentamisen yhteydessä".

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Lisätietoja: hallintojohtaja Riina Kivistö

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen yhdyskuntalautakunnalle valmisteltavaksi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.
Otteet	yhdyskuntajohtaja

Yhdyskuntalautakunta 06.05.2025 § 60
578/10.00.00/2024

Valmistelija yhdyskunnan palvelualue, kehittämisarkkitehti Maija Villanen

Valtuustoaloite

Valtuustoaloitteessa todetaan, että Lempäälässä on paikoittain jäljellä vanhoja kiviaitoja, joista osa on huomioitu kaavoituksen yhteydessä. Aitarakennelmien säilyttämiseen tulisi kiinnittää huomioita asemakaavoja muutettaessa ja kehitettäessä kuntakeskuksessa. Valtuutetut ehdottavat, että Lempäälän rakennetussa ympäristössä säilytetään erilaisia kiviaitoja myös tulevien sukupolvien katseltavaksi. Nämä kulttuurihistoriallisesti tärkeät rakennelmat tulisi kartoittaa ja koota yhteen raporttiin, jota voidaan hyödyntää yleis- ja asemakaavojen laadinnassa ja päivittämisessä. Työ sopisi esimerkiksi alan opiskelijan tehtäväksi.

Kaavoituksen valmistelu

Kuten valtuustoaloitteessakin todetaan, osa kiviaidoista on nykyisin suojeltu lainsäädännön keinoin.

Muinaismuistolaki (295/63) suojelee kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kiviaidat voivat olla kiinteitä muinaisjäännöksiä. Muinaismuistolain 2 § mukaan, kiinteitä muinaisjäännöksiä ovat maa- ja kivikummut, röykkiöt, kivikehät ja muut kiveykset ja kivilatomukset, jotka ovat ihmisten muinoin tekemiä tai muinaisilta ajoilta peräisin olevat asumusten jäännökset sekä asuin- ja työpaikat, niin myös muodostumat, jotka ovat syntyneet sellaisten asumusten tai paikkojen käyttämisestä.

Alueidenkäyttölaki (AKL 132/99, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) mahdollistaa taajamakuvallisesti, kulttuurihistoriallisesti tai arkeologisesti arvokkaiden kohteiden, kuten kiviaitojen suojelun kaavoituksessa.

Uusien kaava-alueiden tai kaavamuuotosten yhteydessä arvioidaan kiviaitojen merkittävyys suhteessa kaavan tavoitteisiin, ja siten määritellään mahdollinen suojelutarve. Kaavoittaja huomioi kaavaratkaisua tehdessään mahdollisuudet kiviaitojen säilyttämiselle. Kiviaitojen säilyttämisellä voi olla monia hyötyjä. Ne ylläpitävät alueen historiallista syvyyttä sekä kulttuurimaisemaa. Kiviaidat koetaan usein sympaattisiksi niiden pienimittakaavaisuuden ja helposti ymmärrettävän rakennustavan vuoksi, mikä tekee niiden säilyttämisestä tärkeää paikallisille asukkaille. Lisäksi kiviaidoilla on positiivisia ekologisia vaikutuksia, sillä ne toimivat elinympäristönä monille kasvi- ja eläinlajeille. Nämä positiiviset seikat puoltavat kiviaitojen huomioimista osana tehtävää suunnittelutyötä ja kaavaratkaisua.

Rakentamisen yhteydessä huomioiminen

Mikäli tontilla sijaitsee arkeologisia tai kulttuurihistoriallisia arvoja, harkitsee rakennusvalvonta maakuntamuseon lausunnon tarpeellisuutta, kun haetaan rakentamis-, sijoittamis- tai poikkeamislupaa. Jos rakennushanke ei vaadi lupaa, lupien yhteydessä tehtävää ohjeistusta ei suoriteta.

Erillinen selvitystyö

Esitetylle selvitystyölle ei ole tällä hetkellä mahdollista osoittaa rahoitusta tai resurssia. Kaavoituksen selvitystöihin varattu rahamäärä on rajallinen ja kohdistettu priorisoitujen ja strategian mukaisten kaavahankkeiden toteuttamiseen. Muiden selvitystöiden tilaamiselle ei ole näin ollen mahdollisuutta. Kaavoituksen kesäharjoittelijalle on osoitettu vuosittain tehtävät tontinjakokaavat sekä muissa kaavahankkeissa avustaminen.

Yhteenveto

Kaavoitustyössä huomioidaan työn kohteena olevalle suunnittelualueelle sijoittuvat kiviaidat sekä suunnittelukysymyksenä että muiden lakisääteisten vaatimusten kautta. Muuttuneen alueidenkäyttölain mukaisesti kaikissa hankkeissa ei enää tarvita rakentamislupaa, jolloin kunnan vaikutusmahdollisuudet ovat hyvin rajalliset. Erilliselle selvitystyölle ei ole osoitettavissa rahoitusta tai resursseja tässä kohdin.

Toimivalta:

Lempäälän kunnan hallintosäännön (1.3.2025) 5 luvun 6 § mukaan yhdyskuntalautakunta vastaa maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen valmistelusta ja rakennusvalvonnasta.

Lisätietoja: kehittämisarkkitehti Maija Villanen

Esittelijä	Yhdyskuntajohtaja
Päätösehdotus	Yhdyskuntalautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.
Päätös	Yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.
Tiedoksi	Kehittämisarkkitehti